

Передплата

на «РУСЛАНА» виносить:

в Австрії:

на цілий рік . . . 12 р. ав.
на пів року . . . 6 р. ав.
на чверть року . . . 3 р. ав.
на місяць . . . 1 р. ав.

За границею:

на цілий рік . . . 20 рублів
або 40 франків
на пів року . . . 10 рублів
або 20 франків
Поодинокі число по 8 кр. ав.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Пашкевича.

Виходить у Львові щодня крім неділі і руских свят о год. 6-й пополудні.

Редакція, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 5 ул. Ліндого. — Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереження. — Рекламні неопечатані вільні від порта. — Оголошення звичайні приймають ся по ціні 10 кр. від стрічки, а в «Надісланім» 20 кр. від стрічки. Подяки і приватні донесення по 15 кр. від стрічки.

Шестилітє кацапско-народовскої консолідації.

(Дальше.)

На останку першого Листу знад Полтви зводить *Observer* разом ті вражіння, які осінній ювілей зробив на різних людей. Деякі скептики вважають сей рух організаційний під впливом осіннього ювілею штучно викликаним, хвилевим вибухом, а навіть — агонією. *Observer* не згоджує ся з сим поглядом і бачить в тім руху справдешню еволюцію, що елементарною силою захоплює щораз ширші круги, витворює небувалу енергію, розбуджує невидні перед тим здібности і сили. Під вражінем одушевлення, яке по ювілею осіннім обхопило народовців у Львові і на провінції, і викликаного ним руху, одушевив ся навіть сам *Observer*, так що дав ся пірвати до певного ступня оптимізму. Однак не видержав він в нім до кінця і захитав ся навіть троха в своїй рівновазі, скоро прийшло ся йому від світлої картини ювілейного святкування і організаційного руху перейти до тих тіней, які пересувають ся по нашій країні. Кількома лише легонькими рисами вивів він перед наші очі темну картину відносин в Галичині, де руска організаційна робота опирає ся головню на селянстві і св'ященстві, бо, як він каже, більша посілість в руках Поляків і жидів, міщанство переважно спольщене, Русини-урядники і народні учителі о стільки залежні і стероризовані, що переважно не беруть участі в народній роботі (?); що інші краї економічно розвигли засипують нас своїми виробами і збивають ціну різних плодів; що заробітку для селянина нема, а при тім ніякої опіки селянству і т. д. і т. д.

Кинувши отих кілька тіней на картині нашого краю, *Observer* знад Полтви, до недавна ще одушевлений і оптимістично настроєний, на самім закінченю свого листу збиває ся з пантелику і каже, що се ситуація о стільки прикра, що можна-б прийти в розпук, як би забути, що она не вічна і що маємо діло з суспільним і національним організмом, а тут приходять чинники — духові і моральні сили — супроти котрого тратять своє фаталістичне значінє всякі економічні й материяльні чинники.

В отсій невеличкій картині виявляють ся вельми характеристичні хиби й недомогання нашої суспільности і тому вся наша бачність повинна бути звернена на них, щоб їх докладно розпізнати, яко наші народні недуги, а всі наші змагання повинні йти до того, щоб наш народний організм з них вилічити і уздоровити. Головною такою хобою є слаба свідомість національна, неясне зрозумінє народної ідеї рускої, а наслідком того й недостача віри в будучину українсько-русского народу. Тимто у ні одного народу нема стільки ренегатів, стільки байдужних до народної справи, стільки скептиків, або й таких, що при першій ліпшій неуряді або хочби незначній трудності попадають в зневіру, розпук і кидають народний прапор, а бодай

знеохочують ся і кажуть собі: «я вже до нічого не мішаю ся!»

Не меншою хобою є також недостача витревалости в нашій народній роботі. Ми скоро одушевляємо ся, зриваємо ся з запалом до роботи, але ще скорше остигаємо; тимто у нас народні товариства ростуть як гриби по дощи, але скоро заснічують ся або й зовсім занепадають і щезають. Ми любимо робити більше для слави, з великим торжеством, для паради, а в дійсности та робота мало приносить реального хісна. Досить згадати наші віча і зробити з них обрахунок, а покаже ся довідно, що багато робить ся шуму, великих слів велика сила та й звичайно більш нічого. Селянин не вертає звичайно мудрийший з віча, ані більш свідомий, бо майже все кінчить ся оно соломяним огнем. Останніми часами почали у нас устроювати господарські віча, але й тут часто не осягає ся позитивних добутоків з різних причин, про які може при иньшій нагоді окремо поговоримо (доволі нагадати гумореску вельми вірно взятую з життя «Модний плуг» у вторічнім Вістнику).

Або пригляньмо ся закладам читалень: кілька звичайно одушевлення, маніфестаций, а не мине нераз кілька місяців і — з читальні ані сльїду. На папері виказуємо досить читалень, але кілька з них дійсно є чинних? А так само і з філіями «Просьвіти», «Руского товариства педагогічного», Руских, Народних, Хлопських, Селянських і т. и. Рад, кілька з них лише на папері, кілька лише животіє, а кілька лише від паради відбуває загальні збори, на котрих виявляє ся вся неміч і бездійність членів!

Великою хобою є також брак поділу праці в нашій суспільности. Сам *Observer* признає, що у нас дуже часто велику ролю грає енергія одиниць, а піде та одиниця або умре, тай нема вже роботи. По виділах наших товариств сидять звичайно одні і ті самі люди, а з тих знов лише одиниці роблять, бо иньші так обтяжені роботою, що при найширшій волі не можуть сповнити всіх своїх обовязків (н. пр. в одній особі директор Народ. Торговлі, голова Сокола і Зорі і всяких комітетів виборчих, член упр. совіта Дністра, виділу Народ. Ради, Просьвіти, архітект і т. д. і т. д.).

Багато у нас робить ся для паради, для реклами і т. п. Ще дуже недавно в «Ділі», «Галичанин» і и. сконсолідованих часописах цілому рускому народови а особливо селянству і міщанству подано з великим шумом оголошений спис руских адвокатів і нотарів, готових до правної їх оборони і опіки. Нині се упало мов камінь у воду, а сам *Observer* констатує із смутком, що ніякої опіки селянству нема! І так оно дійсно є, а ми ще недавно подавали в нашій часописи випадки, де ті самі адвокати, що прилюдно обовязували ся до правної оборони і опіки селянина, а відтак его відцуровали ся або вимагали соленої заплати!

А ще кілька слів і про т. зв. народну роботу, про яку у нас звичайно люди мають зовсім хибні розуміння. Зви-

чайно думають у нас, що поїхати на віче або иньші народні збори, визначити ся там галасливим виступленєм, заснувати читальню або спілку, або взяти в тім участь і т. и., се вже вся робота, по якій можна вже спочивати з заложеними руками, бо вже і в часописах оповістили, що такий а такий патріот говорив так завзято на вічу, промовив так патріотично при заснованю читальні і т. д. Забуває ся о тім, що се тільки почин до роботи, до якої аж тепер треба закотити рукави. Або й так часто буває, що св'ященик, учитель, судовик, адвокат, нотар і т. д. думає, що вже сповнив свій обовязок, коли вступив в члени або був на зборах н. пр. Народної Ради, Дністра, Просьвіти, Наук. Товариства ім. Шевченка і т. п. Вертає на своє місце, де его доля призначила, і не бачить або не тямить, що як раз там, округи него, жде его властива і пильна робота. Забуває з них кожний, що будівлю тривку і міцну строїть ся від підвалин а не від кривлі, не тямить, що не та маніфестация его на зборах, у Львові, чи де там, але та тиха, спокійна а невиспуча робота місцева кладе міцні підвалини до тої тривкої будівлі народної. Коли св'ященик в своїм приході сповнить сумлінно і ревню свій обовязок, який на нім тяжить яко душпастирі, учителеви релігії в місцевій школі, председателю ради шк. місцевої, члені ради громадської, місцевої каси або читальні, коли руский учитель сповнить ревню свій обовязок в народній школі і на науці доповняючій, коли руский судия подбає про усуненє лихви і обманства та визиску селянина і міщанина, коли руский адвокат і нотар стане в пригоді з доброю порадою селянинови і міщанинови, тоді не будемо нарікати, що міщанство руске переважно спольщене, руске селянство двигне ся просьвітно й економічно, а тим двигне ся міцна підвалина до дальшої будівлі народної і того не спинить ні залежність і тероризм учителів, чи урядників, про що говорить *Observer*. Але треба довести до того, щоби кожда руска одиниця почувала ся до такої місцевої роботи, до ревню сповнювання своїх обовязків.

Може бути, що ми за далеко відбігли від первісної мети — обговорення Листу знад Полтви, однак гадка гадку родить і на сю тему можна-б писати не статі а цілі томи. На закінченє наших статей зробимо ще вивід з обговорених нами фактів з суспільного і народного життя нашого, позаяк сі події повинні нам стати наукою в дальшій нашій роботі народній, повинні нам вказати, якою дорогою треба нам простувати, щоби не збивати ся на манівці, а дійти певною ходою до народної мети.

(Конець буде).

Поняте «народности» в юридичнім осьвітленю.

(К.) У віденським правничім товаристві, — котрого нововибраний виділ виказує первостепенних австрійських юристів, як Д-ра Штремаєра, б. І. през. найв. суд. триб., професора

гляржа, посла Д-ра Менгера, другого презид. найв. суд. триб. Д-ра Штайнбаха, секційного шефа Д-ра Кляйна, Д-ра Наймана-Етенрайха, нотаря Д-ра Фрашауфа, адвоката Д-ра Ружічку і посла Д-ра Офнера, — читав приватний доцент і міністерський віцесекретар Др. Рудольф Гернріт вельми інтересну розвідку на тему: »Nationalität als Rechtsbegriff«.

На вступі свого відчиту підніс прелегент, що значіне висловів: »народність, нація, народ«, іменно їх виразна дефініція затерли ся майже в понятю тих, що найбільше їх уживають. А вже-ж і очеркненя наукових для сего понятя є ціла безліч.

Пояснити се можна тим, що ті понятя, (народність, нація, народ) сягають у всілякі царини науки, так що антропология, етнологія, етнографія, соціология і статистика доходять до очеркненя сего понятя з різних точок погляду. Найновіші досліди (Кароля Кавтського) добачують сю сполучуючу звязь навіть і в економічних інтересах; Кавтський поучує, що як раз торговельно-політичні інтереси з'єднують народи у взаємні обосторонні.

Наука права мусить полагодити два неюридичні моменти, хочаби похиснувати ся звичайним у суспільностей понятєм тих висловів: народність і т. д.

Іменно має правний порядок числити ся тільки з угрупованем горожан в межах дотичної держави, тому не може він покинути державного відмеження, як се діє ся при осуді культурної спільности.

З інших точок погляду кладе ся знова вагу на деякі психічні та фізичні прикмети чи питоменности; одначе тими питоменностями не може орудувати правний порядок, він не витворює ніяких правних понять. Правний порядок має упорядковувати вишні взаємини; внутрішні обставини душевні, прикмети мають лише о стілько з правом до діла, о скільки суть они мотивами у діланню на вні. — Найдогіднішим знаменем національности є мова.

Групи людей стають що йно тоді народом, коли послугують ся спільною якоюсь мовою, бесідою.

В австрійськім законодавстві слідна та недостача, що оно не подає подрібно усіх народностей, як се є у швайцарськім законодавстві, котре вичислює прямо три народи. Подібно є те у Бельгії. Навпаки австрійський судия приходить чимало разів в те положене, що доперва мусить розбирати питанє, чи яку там групу слідє уважати народністю, народом в понятю основних законів державних, чи ні.

Одначе се ясно, як то дуже би було потреба, аби дотичні критерії устійнити вже з гори, так що ті подробиці примінило б ся лише в окремих случаях.

А кінчаючи свій вельми в нинішню хвилю актуальний відчит, замітив др. Гернріт: »Розбір лише дуже невеличкої часті австрійського права народностей виказав отже, скільки недостач та неясностей висновує ся у тім напрямі законодавства.

Коли-б се було навіть оптимізмом, вірити що вже самі добрі закони змогли-б застановити усі межинародні (національні) борби, то все-ж таки слідє признати, що без ясного законодавства годі буде довести у нас до мира.

Прелегента нагородила поважна аудиторія, гучними оплесками, а уся віденьська праса присвятила розвідці д-ра Гернріта похвальні замітки.

Галицький сойм.

В дальшій ході суботнішого засідання представив кн. Чарториский справозданє шкільної комісії зі стану народних шкіл і учительських семінарій. Над сим справозданєм вивязала ся широка дискусія, в котрій перший голос забрав пос. Окуневский. Бесідник жалувал ся, що у нас інтерпретують закон о викладовій мові не після єго дословного текету, що викладову мову установляє ся після більшости дітій дослжих до школи, але після більшости учащих до

школи дітій якоїсь народности. Се веде до покривдженя Русинів і фактично, они мають хіба на папері свої рускі школи, котрих має бути більше, як польських. Число руских анальфabetів збільшило ся, бо де лише троха є польських дітій, там заводять утравістичну школу, в котрій рускі діти мусять учити ся двох язиків. Ба, навіть там, де зовсім нема польських дітій, рускі діти мусять учити ся по польски. Що-до випосажєня, то на рускі школи видає ся непропорціонально менше, як на польські. Сама рада шкільна констатує, що на Руси польонізує ся багато дітій, бо процент шкільної молодежи у західній Галичині є багато більший, чам в західній. Причиною сего є, що рускі діти примушені ходити до польських шкіл та що всіх латинників, хотби они не вміли і слова по польски, зачисляють до Поляків. З другої-ж сторони руский язик в польських школах трактує ся дуже несправедливо і в більшій часті не вчить ся єго зовсім. Завдяки т. зв. утравістичним школам тепер Русини не знають і навіть у власті не можуть довідати ся, котрі школи є рускі а котрі польські, аби могли стеречи народного характеру своїх шкіл. На сей темат наводить бесідник багато примірів.

Пос. Це лецький констатує з вдоволенєм, що по сільських школах чим раз більше розвиває ся практичний напрям науки з обсягу рільництва, садівництва і т. д. Тільки наука в семінариях учительських є ще в тім згляді недостаточна. Она повинна дати учительському кандидату основні відомости на поли рільництва і огородництва і тоді учителі були-б більше задоволені зі свого сільського житя, уміли би ліпше вихиснувати той морі поля, яке мають пришколі, та впливати на піднесене господарських відомостей між сільським населенєм.

Пос. Войтїх Дідушицкий був знов сеї гадки, що народна школа не може бути фаховою, але загальною, навіть сільська школа, бо єї першим завданєм є вихованє. Отже передовсім треба учителів образувати так, щоби моральні засади скристалізували ся в них.

На тім перервав маршалок дискусію, а по відчитаню кількох внесєнь і інтерпеляцій замкнув засіданє, назначуючи слідуєче на понеділок о годині 10. рано.

Девяте засіданє з дня 6. марта відкрив маршалок о 11. годині (замість о 10-ій). При читаню петицій забирали слово пос. Вайгель і Остапчук (в справі громади Глубічка малого). Предложєне правительства з проєктом закона о шкільних властях надзираючих відослано до шкільної комісії. Пос. Поточек мотивовав своє внесєнє, щоби при кр. виділі устанавлено інспекторат ветеринарийний (Пошо? — бесідник сам не умів сказати, а губив ся в загальних фразах). Слідовала відтак розправа над справозданєм шкільної комісії о народних школах. З черги говорив пос. Бернадзівский (людовець). Річ єго дуже теоретична мало будила занятя. Бесідник уважає, що гріш на учительські конференції марно викидає ся, бо на сих конференциях учителі не радять, а слухають лише розказів інспекторів. Деякі уступи в книжочках шкільних суть дуже непрактично уложені а навіть безмисно, іменно ті, що трактують про господарські діла. — Пос. Солеский (демократ) полемізує з выводами пос. Окуневского і каже, що кр. рада шкільна більшою опікою окружає рускі ніж польські школи. Щоби учитель народ. шкіл лучше сповняв свою задачу на силі, треба єго брати зпосеред селяньського стану. Бесідник годить ся на змаганя властей шкільних до того, щоби наука в народних школах більше увзляднювала практичний будучий завід учеників. Теперішні наукові пляни для народних шкіл не зовсім відповідають сущним потребам. Сі пляни уложено дуже поспішно, а притім не подбано о відповідні підручники. В сих підручниках подибуємо великий хаос. Суть там знамениті уступи побіч дуже слабих. Підручяки деякі укладали професори університетські, котрим недостає відповідної техніки. Рада шкільна не має, видко, довіря до фахових сил учительських, котрі би з такими підручниками лучше упорали ся. Бесідник наводить конкретні факти з того поля. Відтак жалує ся посол, що Ossolineum обняло весь наклад шкільних підручників і що шк. рада краєва не

терпить ніякої конкуренції. Підручники повинні бути дешевші, іменно буквар і катехизм. Сі дві книжки повинні знаходити ся в руках кожної дитини і родини. Пос. Божиньский відповідав на заміти послів Солеского, Бернадзівського і Окуневского. Критика пос. Солеского на підручники шкільні була односторонна. Посол критикував їх не з автопсиї, а на підставі артикулів деяких часописів. Конференції учительські мають свій великий хосєн. Там не розказує інспектор, а учителі поводять ся на сих конференциях зовсім свобідно. Она поучує ся взаїмно, они мають повну свободу критикувати обєктивно наукові пляни. Їх критику увзляднює навіть рада шкільна. На конференциях учительських не віє дух реакційний. Підручник шкільний уложити є дуже тяжка річ. Сам пос. Солеский признав се. Укладають сї підручники не лише професори університету але і другі сили учительські. Хаосу в них нема. Ціна книжок шкільних є в нас пропорціонально низька. Конкуренції приватних накладців не усуваємо. Пос. Окуневский поробив вчєра радї шкільній багато замітів. Бесідник не думає однакож полемізувати з статистичним материялом посла. Пос. Окуневский не зрозумів сего материялу. Він згубив ся в цифрах. Утравістичних шкіл (з двома язиками викладовими) не було в нашім краю. Деякі з шкіл називано тим іменем, але без підстави. Чи рада шкільна менше опікувалася рускими школами? — виказують числа. А якїж ті числа? В 1874 р. було руских шкіл 1340, а в 1897 р. 2116. Чи убуло сїх шкіл? А що до чинних шкіл, то чинних руских шкіл було в 1883 р. 1515, а в 1896 р. було їх 1795. Число проте зросло. Чи можна тут говорити про мачошине трактованє руских шкіл? Рада шкільна признає, що число нечинних шкіл руских є більше. А чим можна се спинити? Учителі не хотять їти до руских шкіл в горах, а пхають ся до міст. Учителів-Русинів є недостаточне число. Щоби помножити се число руских учителів, заложено в найновіших часах утравістичні семінарії в Сокалі, Самборі і Заліщиках, а навіть в семінарії в Кроєні завели ми язик руский яко предмет науки обовязкової. Книжки шкільні рускі справлено вже кілька разів, а се свідчить о опіці ради шкільної, а не о ворожій системі. Закон шкільний каже, що о язичі викладовім рішає громада. Пос. Окуневский може мати жалє до закона, а не до ради шкільної. Рада потверджує лише ухвали громад. Сего року роздано руских книжок більше понад обовязок бідній молодежи, а то на вартість 20.000 зр. Руским сторонам відповідає власть шкільна в язичі руским, але язик польський є урядовий. Поділи годин можуть бути списані в обох язиках.

(Година 1½ — засіданє трєває дальше).

Перегляд політичний.

Sonn u. Montagsztg. доносить, що вчєра пополудни відбула ся нарада під проводом президента міністрів гр. Туна в цілі установленя рєчинця для скликаня соймів, котрі ще до тепер не зібрали ся. Отворєнє тих соймів має наступити в другій половині с. м. Чєський сойм збере ся також в марци, хотай до тепер нема ще жадних виглядів на угодову акцію між Німцями а Чєхами. Narodni listy пишуть, що евентуальний намір правительства розвязати язикову справу за помічю §. 14 є абсолютно неможливым і недопускальним.

Здоровлє Папи римського поліпшило ся так, що лікарі узнали вже непотрібним дальше видаванє бюлетинів. Св. Отець вже в суботу сидів у кріслі виложєним подушками і розмовляв з окруженєм. По спокійно переведєній ночі, підчас ранної візити лікарської в неділю, папа відчитав лікарям цілий кінцевий уступ шєстої піснї »о раю« з Дантого »Божої комедії«. В розмові з лікарем Маццонім мав папа сказати, поглядаючи в сторону Квіріналу: Що скажуть они там? Они вже думали, що я помер? — Отче святий — відповів на се проф. Маццоні, котрий належить до вольномулярів — ніхто не бажає кінчини такого славного мужа. Італія тішить ся з користного звороту хвороби папи, бо любить єго і горда на се, що політик і учений сєї міри є Італійцем.

Прав. Вестник доносить, що цар Миколай видав поручення генеральному ад'ютантові Ванновському, щоби зарядив строге слідство в справі розхурів на петербургському університеті. Ті забурення повторилися і на других університетах, тому хоче цар, щоби по докладній розслідуванню справи зложеному йому особі справоздане.

НОВИНИ.

— **Цісарський дар.** Цісар Франц Йосиф післяв напі 20.000 франків на будову каплиці в коптській семінарії духовній в Тагті, в Єгипті.

— **Віче 30 міст** скликано на дні 11. і 12. с. м. о год. 11. перед полуднем до палати торговельної і промислової у Львові. Народи будуть вести ся над видатками на школи і порученим обсягом діланя.

— **Програма концерту** в пам'ять 38-их роковин смерті Тараса Шевченка дня 10. марця с. р.: 1) Лисенко: Козак шумка, оркестра 80 п. п. — 2) Шевченко-Кишакевич: Калина, хор мішаний Льв. Боюна в супроводі оркестри. — 3) Шевченко-Лисенко: На що мині чорні брови, сольо-спів п-ни О. Проскурницької. — 4) а) Шевченко-Колесса: Було колись, б) Дівчина і рута, хор мужеский Льв. Боюна. — 5) Сольо фортеп'янове, проф. В. Курц. — 6) Шевченко: Прольот до Гайдамаки, деклямація п-ни О. Л. — 7) Лисенко: Три пісні, хор мужеский. — 8) Шевченко-Лисенко: Мені однаково, сольо-спів Олекс. Мишуги. — 9) Шевченко-Лисенко: Кантата, хор мішаний Льв. Боюна в супроводі оркестри. — Ціна білетів: фотель 1-50 зр., крісло перворядне 1-20 зр., другорядне 1 зр., вступ на сальо 60 кр., галерія 30 кр. — Білетів можна набути у служачого «Рускої Бесіди» Ринок ч. 10 І. поверх.

— **Прусский баллон в Галичині.** Минулого четверга в Вадовичах бачили люди о 3 годині 16 мін. пополуни в значній висоті баллон, що летів з вітром на полудневий схід. Через льорнету можна було розрізнити в коши баллона три особи, жовті линви і звисаючу котвицю. Того самого дня о год. 4-ій мін. 30 оглядаю сей баллон вже в Новім Санчі. Сильний вихор з дощем гнав его у воздухах на схід. О 5-ій год. упав сей баллон на лісистій горі межі станціями Камінкою а Пташковою. Висіли з него три прускі офіцери і удали ся до староства в Грибові. Показало ся, що воздухоплавець вилетів з Берліна о 10 год. 50 мін. рано, отже перелетів в шістьох годинах просторонь 700 кілометрів. До найвищої висоти, 1800 метрів понад уровень моря, взнесли ся они в прускім Шлеску. О год. 3-ій побачили верхи Татр, а 20 мінут пізнійше переступили границю німецької держави. Послугуючи ся мапами генерального німецького штабу, знали завсідги, в котрім місці знаходять ся. На Вроцлавом викинули друковані карти, щоби повідомити мешканців о своїм перелеті. Баллон мірив 13 метрів в промірі. Управитель експедиції, поручник відділу аеронавтичного Барч Зігесфельд оповідав, що висоту, в якій знаходиться баллон, особливо вночі, можна також відгадати, коли кличе ся, звернувши уста в сторону землі. Голос відбиває ся і долітає до баллона. При чистім воздуху сей досвід удає ся до висоти 700 метрів. Добрими точками орієнтаційними вночі є освітлені залізничні стації, котрих із значної висоти видно по кілька нараз. Прусских воздухоплавців угостив грибівський староста. Їх баллон зложено цілком неушкоджений на фіру і відвезено на дворець в Грибові, звідки вислано сейчас до Берліна. За ним поїхали другого дня поспішним поїздом з Кракова прускі офіцери.

— **Бельгійський король** терпить на спухнене лице. Внаслідок сего мусів піддати ся операції, котра удала ся знаменито. — В стані здоров'я бельгійської королевої наступила криза і значне погіршене. Королева приняла св. Тайни. Послідній бюлетин з неділі вечером констатує легке поліпшене.

— **Конгрес против сухіт** має відбутися в Берліні в маю с. р. і в тій цілі комітет організаційний під проводом лікаря Лейдена, знаменитого спеціаліста в поборюванню сухіт, робить великі приготування. Конгрес має представити найширшим кругам небезпеку сухіт і средства против сеї недуги, іменно має вказати на значне особіних заведеннь для хорих на легкі та причинити ся до побільшення числа таких заведеннь. Вага конгресу против сухіт виходить ще й звідси, що на сю недугу найбільше умирає людей. Серед найнижчих верств суспільности мають сухоту небезпечних помічників в нужді, злій поживи і нездорових помешканьях. Кошти, яких вимагає лічене сеї недуги, є навіть для середних верств за великі. Але сухоту забирають жертви зі всіх станів без виїмки і являють ся тим страшнішою недугою, що переходять з родичів на дитин вже про уродженню. Для того пожелати-б лише, щоби конгрес против сухіт видав успішні результати.

— **Вибух ропи.** В Биткові під Солотвиною вибухає від кількох днів в глибині 510 метрів ропи, з котрої в чотирох годинах наповнено резервуар об'єму 300 бочок, а других тільки дістало ся до гірського потоку Битковчик. Грунт з ропою належить до спілки «Мархвицький, Бідерман і Берггайм».

— **Нагла смерть на двірці.** На двірці Підзамче у Львові приїхала в неділю Рожа Бір, жінка купця з Тернополя. Тут нагло занедужала так, що треба було покликати поготівле ратункової стації. Заким однак прибула лікарська поміч, недужа померла серед страшних судорогів. Тіло відставлено до трупарні при головнім шпиталі.

— **Катастрофи.** Поспішний поїзд в дорозі з Букарешту до Ясс вискочив в неділю межі станціями Барнова і Чиреа з шин, причім згинув дві особи а чотирнайцять потерпіло тяжкі рани. — В поїзді, що відійшов в неділю з Петербурга до Динабурга, експлодувала в вагоні третьої класи бензина а в повстапшім звідси огни згинувло сім осіб; шістьнайцять людей є легко покалічених. — Магазин пороку біля Тульону у Франції вилетів оноді вночі у воздуху. Цілий військовий персонал стаціонований в магазині—згинув. Досі провірено число убитих на 70 осіб, а ранених буде до сто кількадесят; багато трупів лежить під румовищем. Експлозія дала ся чути на мильо вздовж і попереку, а в промірі двох кілометрів повалили ся помі. Сусідні поля також знищені.

— **Іменования в суді.** Міністер справедливости іменовав судових авскултантів ад'юнктами: д-ра Константина Лішку для Любачева, Лейбу Марка для Глустого, Казимира Кпановского для Немирова, д-ра Романа Ковшевича для Солотвини, Станислава Герстмана для Дрогобича, Валеріяна Пашковского для Печеніжина, Тадея Волянина для Зборова, Мирона Гордиńskiego для Яворова, Івана Вагнера для Обертина, Вячеслава Паклерского для Краківця, Тадея Лучаковского для Збаража, Дионизія Німентовского для Галича, Владислава Бекера для Заболотова, Станислава Славика для Угнова, Александра Поповичіого для Радовець і Леопольда Шеца для Вижниць.

— **Баллоном з Англії до Франції.** Англійський воздухоплавець Спенсер відбув недавно подорож баллоном з Англії до Франції. В часі сеї подорожи мав Спенсер багато перепон і мало-що житим єї не переплатив. Широта каналу в місці, куди летів баллон, вносила 15 географічних миль. Була хвиля, коли баллон зачав нагло опадати і вже дотикав ся води, а морські філі скакали до коша, не наче-б хотіли его стягнути в безодню. Сьмілий воздухоплавець викинув останки тягару і баллон помчав стрілою в гору, причім вітер гнав его заодно в сторону Франції. Спенсер причалив щасливо на землю в Нормандії під Текамп. Селяни збігли ся з цілої околиці і прийняли его гостинно. Спенсер в вдячності розвинув французку хоругву і закликав: «Vive la France!» Оклик сей повторено з запалом. Коли-ж воздухоплавець завісив хоругву англійську і закликав: «Vive l'Angleterre!», селяни замовкли.

— **Родинне нещасте.** В Коровниках під Перемшлем розіграла ся на днях незвичайна родинна трагедія. Стефан Микита, старий вже господар, видав був доньку заміж і записав її та зятєві цілий свій маєток. Зразу жили з собою в згоді, потім зачали ся сварні і бійки. Старий їм заваджав. Якось перед тижнем зять не хотів дати Микиті коний до виїзду. Розжалений постановив на недобрім зятю пімстити ся. Вночі взяв сокиру і ударив нею з цілої сили сплячого зятя в голову. На щасте зять мав на чолі сплетені руки і тим уратував ся перед смертю. Окровавлений зірвав ся на рівні ноги і зачав кричати о поміч. Микита настрашив ся. З обави перед карою вибіг до стодоли і повісив ся.

— **Ясновидяча?** В Парижі живе звісна там загально окультистка, пані де Теб, котрої віщованя мають часто здійснити ся. На початку сего року питав ся єї редактор Gaulois про тайни будучности і она заповіла ему, що в перших місяцях с. р. один з найбільших державних достоянників умре наглою смертю. Рано, в день смерті Фора, на кілька годин перед его кінчиною, сказала пані де Теб на візиті у знайомих, що наступить катастрофа, котра потрясе цілою Францією. Новому президентові віщує она також наглу смерть, але не означає близше — коли, запевняє лише, що Любе умре на становищі начальника держави в елізейській палаті. Біжучий рік, після пророкованя пані де Теб, зазначить ся напрасними потрясеннями, трагічними подіями, але то все вийде лише на моральне і матеріальне добро Франції.

— **Нещасте на леді.** З Чикаго доносять о сумній пригоді. Озеро Мічиган замерзло на цілій своїй довготі 544 кілометрів і широті 140 кілометрів. Лід видавав ся дуже грубий і сильний, отже совгали ся на ній безчисленні маси людей. Одно товариство з кількадесяті осіб розпочало на леді танці. Гуляли з цілою вервою контреданса. Нараз лід зачав страшно тріщати

а заким люди утекли до берегів, попукав в многих місцях. З 16 осіб виратовано лише 10, прочі пішли на дно.

— **Цинічна рекляма.** В Дрездні засуджено недавно тому кількох робітників за побиття свого принципала разом на 58 літ тяжкої в'язниці і 70 літ утрати горожанських прав. Сей вирок викликав в робітничих кругах цілої Німеччини велике вражінє. Соціалісти розліпили его в Дрездні на мурах великими плякатами. З сего скористав один властитель бровара і під кождим плякатом велів приліпити таку рекляму: «А все то для того, що робітники не пили тоді пива з бровару N. N. Наше пиво містить в собі лише 5% алькоголю. Пийте затим пиво N. N!»

— **Стріляне з лука** війшло тепер в моду серед дамського сьвіта в Парижі. Приклонниці сего спорту вже навіть з'організували ся і утворили власний клуб. Мають також особну до того стрільницю, довгу на 50 метрів, а що при стрільню треба бігати з одного кінця на другий, то їй стрій доньок Діани є трохи инакший. Короткі, ледви зазначені спіднички, станик з вузенькими рукавами, скіряний пасок, високі, шнуровані чобітки і тирольський капелюшок складають ся на ефектовний стрій новочасних амазонок. З огляду на се, що той новий спорт вимагає багато руху і впливає вельми благодатно на здоров'я, парискі лікарі зробились горячими его пропагаторами.

— **Дрібні вісті:** Міністер рільництва іменував інструктора культури торфовиск в галичкім виділі кравім Юлія Коппенса інструктором культури торфовиск в міністерстві рільництва. — П. Смолька, директор відділу гіпотечного львівської палаті, подаєть ся на днях на емеритурі. — На будову «Народного Дому» в Коломиї зложив о. М. Левицький, совітник конс. і парох в Обертині 100 зр. — О. Лев Шанковский, декан стрийський, парох в Дулибах, обходив дня 2-го марця с. р. 40-літній ювілей сьвященства. — Рада міста в Бучачі надала інспекторови середних шкіл Іванови Левицькому почесне горожанство. — До львівської палаті вложив п. Еразм Єржмановський з Кракова квоту 100.000 зр. — Султан надав бурмістрови міста Відня, д-рови Люеґерови велику ленту ордера Меджіджє. — Бурмістр містечка Волькерсдорф, в Австрії нижній, адвокат Альфред Гедль, сповнивши ріжні мальверзації на гальну суму 100.000 зр., пронав без вісти.

— **Помер:** Михайло Гарбинський, парох в Якубовій Воли коло Дрогобича, дня 26-го лютого в 80-ім році життя а 50-ім сьвященства.

Телеграми.

Відень, 5. марця. Міжнародна конференція в справі загального роз'оруження має відбутися в Газі межі 15 а 20 с. м. Запрошеня для держав вже розіслано.

Мадрид, 5. марця. Новий кабінет вже утворив ся. Президент міністрів Сільвеля обняв теку справ заграничних, Дато справи внутрішні, Вілліаверде фінанси, Дурон теку справедливости, Полявісїя війни, Підаль роботи публичні і кольтії, Кармара маринарку.

Відень, 6. марця. Вчєра відбула ся тут в ратуши віче селян, в котрім взяло участь до 3000 осіб, між иньшими бурмістр Люеґер і багато послів сойму і ради державної. Принято між иньшим резолюцію з домаганєм заведеня 7-літнього шкільного примусу для селських громад і знесеня обороту млива з Угорщиною.

Будапешт, 6. марця. Б. президент міністрів бар. Банфі іменований старшим охмістром королівського двору угорського.

Прага, 6. марця. З нагоди донесень дневників, мов то правительство наміряє на основі §. 14. видати нові языкові закони і змінити языкові начерки, оголошує управа сторонництва Молодичєх в Narodni-x List-ax заяву, в котрій висказує сумнів, мов би правительство по дотепішних досьвідах, особливо по ореченню найвисшого трибуналу в 13. грудня 1898 р., мало намір вдавати ся з Німцями в які-небудь переговори. Що-до мнимого наміру виданя правительством нового закона языкового на основі §. 14, говорить ся заява, що треба уважати се річю неможливою, позаяк два найсильніші сторонництва в радї державній, с. є. коло польське і Чехи противлять ся компетенції ради державної в справах языкових, а правительством не може починити заходів, котрі не відповідали би тенденціям правиці.

Розклад їзди поїздів залізничних обов'язуючий від 1-го жовтня 1898.

(Приїзд і від'їзд поданий після часу середно-європейського).

Поїзд			Поїзд		
посп.	особ.	до Львова	посп.	особ.	зі Львова
приходить	о годині		відходить	о годині	
6:45		з Іцкан (Галацу, Ясс), Сучави	6:00		до Підволочиск, Бродів з головн. двірця
7:40		" Янова	6:05		" Іцкан (Букарешту, Ясс, Галацу)
7:50		" Тернополя і Бродів на дворець Підзамче,	6:15		" Підволочиск, Бродів з дв. Підзамча
7:55		" Сокала і Рави рускої	8:35		" Кракова (Відня, Берліна)
8:05		" Лавочного (Пешту) Калуша, Стрия	8:45		" Янова
8:15		" Тернополя і Бродів на дворець головний,	8:50		" Кракова (Відня, Варшави)
9:05		" Кракова (Відня, Варшави, Пешту)	9:15		" Скольного, Калуша, Борислава, Хирова
10:35		" Іцкан, Сучави	9:35		" Підволочиск, Бродів з дв. головного
10:45		" Ярослава, Любачева	9:53		з дв. Підзамче
1:01		" Янова	9:55		" Белзця, Рави рускої, Сокала
1:30		" Кракова (Відня, Берліна, Вороцлава)	10:55		" Іцкан, Сопова, Бергомету, Сучави
1:40		" Скольного, Стрия, Калуша, Хирова	1:55		" Підволочиск, Кієва з дв. головного
1:50		" Іцкан (Букарешту, Галацу, Ясс) Сучави	2:08		з дв. Підзамче
2:15		" Підволочиск (Кієва, Одесси) на дв. Підз.	2:40		" Іцкан (Ясс, Букарешту)
2:30		на дв. гол.	2:50		" Кракова (Відня, Вороцлава, Берліна),
		" " Козови, Бродів на дв. Підз.			Любачова чер. Ярослав, Ясла чер. Ря-
		на дв. гол.			шів, Хабівки чер. Рятів або Тарнів.
		" Іцкан, Сучави			" Стрия, Скольного тільки від 1/5 до 3/5
		" Сокала, Белзця і Любачева			" Ярослава, Самбора через Перемишль
Ніч			Ніч		
3:04		з Підволочиск, Козови, Грималова на Підз.	4:10		до Кракова (Відня, Берліна, М. Ляборч)
3:30		на дв. головний	5:20		" Лавочного (Мункача, Пешту) Борислава
5:10		" Кракова (Відня, Берліна, Варшави)	6:30		" Іцкан, Радівців, Кімполонга Сучави
6:10		" Кракова (Відня) Самбора на Перемишль	6:40		" Кракова (Відня, Берліна, Варшави)
8:45		" Кракова (Відня, Берліна, Варшави)	6:55		" Тернополя з двірця головного
9:10		" Кракова, Ясла, (Пешту) на Перемишль	7:00		" Лавочного (Мункача, Пешту)
9:39		" Підволочиск, Бродів на двор. Підзамче	7:10		" Сокала, Рави рускої
9:45		" Іцкан, (Букарешту, Ясс, Галацу, Сучави)	7:15		" Тернополя з двірця Підзамче
9:55		" Підволочиск, Бродів на дв. головний	7:44		" Янова
		" Лавочного (Пешту) Хирова, Борислава	10:05		" Іцкан (Ясс, Галацу) Сучави
		" Стрия, Калуша, Борислава.	10:40		" Кракова (Відня, Варшави, Берліна)
			11:00		" Підволочиск, Бродів з дв. головного
			11:27		з дв. Підзамче

ЗАМІТКА: Пора нічна числить ся від 6 години вечером до 5 години 59 минут рано.

Час середно-європейський ріжнить ся від часу львівського о 36 минут, а іменно: 12 год. часу середно-європейського = 12 год. 36 мин. часу львівського. — Бюро інформаційне ц. к. вел. держ. (Львів, ул. Третого мая, готель Імперяль) уділяє пояснень в справах залізничних, продає білети всякого род і розклади їзди.

ЛЕВ НОВОСАД

(практикант віденьський)

у Львові, ул. Крута ч. 7,

виконує мужеску, дамску і дїточу обув, також чоботи з хольявами для духовенства по як найприступнійших цінах.

Рівнож приймає репарації калюшів. — З провінції вистане старий оказ на міру.

136 91—140

РОБІТНЯ СУКОНЬ ДАМСКИХ

Емілії Соколовскої

у Львові, Ринок ч. 29., 1. п.

приймає ласкаві замовлення і виконує їх густовно і по приступних цінах.

НАУКУ КРОЮ уділяє в особиних годинах

Замісцеві панночки приймає на помешканє

Учитель

орган руского Тов. педагогічного двотижневник педагогічно-науковий, виходить від 1-го червня 1889

у Львові ул. Вірменська ч. 2. Передплата на цілий рік 3 зр., на пів року 1.60 кр., на чверть року 1 зр.

Рік заснованя 1892.

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

„ДНІСТЕРЪ“

перше і одинокє руске Товариство асекураційне, припоручене Всч. Духовенству і всім вірним Впреосв. Митроп. і Преосв. Еп. Ординариатам всіх трех епархій, обезпечає будинки, урядженє домашнє, скот, господарські знаряди, збіжє в зерні і соломі, сіно в стогах і будинках против шкідливих.

Стан фондів гваранційних з днем 31-го грудня 1898 вносьть:

Фонд резервовий	96.775 зр. 05 кр.	} 206.880 зр. 57 кр.
Резерва премій	64.263 „ 12 „	
Фонд основний	45.000 „ — „	
Резерва специальна	842 „ 40 „	

Тарифи „Дністра“ дуже умірковані, услівя обезпечень користні, а шкоди ліквідують ся безпоровочно. До кінця 1898 року вносьли виплачені шкоди 527.790 зр. 67 кр. Поліси „Дністра“ приймає Банк краєвий при пожитках гіпотечних.

На житє можна обезпечитись через „Дністеръ“ в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові, котре дає найкористнійші услівя, представляє своїми фондами найбільшу гваранцію і видає поліси і квіти в рускім язичі.

Товариство взаїмного кредиту „Дністеръ“, стоваришенє з обмеженою порукою, уділяє пожитки за оплатою 5 1/2 % і 1% додатку на кошта адміністраційні за інтабуляцією або порукою двох відповідних ручителів, до сплати в ратах на 3 до 10 літ і приймає вкладки до опроцентованя від членів і третих осіб по 4 1/2 %. Удїл членський вносьть 25 зр., вписове 1 зр. Членом бути і пожитку дістати може тільки член обезпечений в „Дністрѣ“. Інформації уділяє Дирекція листовно.

Зголошеня о удїленє агенцій в окрестностях де нема близько агентів „Дністра“, приймає ся

Львів, ринок ч. 10. (дім „Просвіти“).

Галицький КРЕДИТОВИЙ БАНК

приймає вкладки на

КНИЖОЧКИ

і опроцентовує їх по

4 1/2 % на рік.

ЛЕВ ЛОПАТИНСКИЙ.

ДО БРАЗИЛІЇ!

Драма з галицького еміграційного руху в 4. актах.

Ціна книжки брошурованої в картоні 35 кр., оправленої в полотно з хорошими витисками 50 кр. — На поштову оплату 5 кр.

„СВЕКРУХА“

комедия в 3 актах з сільського житя.

Ціна книжки брошурованої 30 кр., оправленої в полотно з хорошими витисками 45 кр. — На поштову оплату 5 кр.

Замовлення з провінції у автора ул. Сакраменток ч. 10, Львів. У Львові набути можна в Ставропигійській книгарні.

НАРОДНА ТОРГОВЛЯ

приймає замовлення і посередничить в закупні:

Сьвітло церковне

впрост з фабрики Іа по 70 зр., Іа по 64 зр. за 100 кіл. лосо фабрика.

Вино

в бочках о 135 літрах, а то Самородне почавши від 70 зр. за бочку лосо місце продукції.

Зі складів висилає: КАВУ по 5 кіл. посилах почт. в ціні по: зр. 9-20, 10-20, 10-70, 11-20, а спеціальність по 12-20 франко ВІНО в 5 кіл. барилках по зр. 3—, 3-70, 4-10, 4-90 франко. — Інші товари по умірених цінах.

78—?

Артист.-літературні Новини

виходять книжками величини 5—7 печатних листів. Зміст: беллетристика і поезія, оригінальна і перекладана. Програма в заголовку: сильніше увзгляднюване артистичного викінчення навіть найбільш тенденційних творів, — артизм у змісті і формі.

Ціна книжки з пересилкою: 1 кор.; оздобно оправної 2 кор.

Видавець: М. Заячківский, Львів, уліця Зибликевича, число 34.